Sayın Rektör, Sayın Dekanlar, Sevgili Öğrenciler, Değerli Veliler, Değerli Meslektaşlarım, İzmir Tabip Odası Yönetim Kurulu adına sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sevgili öğrenciler, altı uzun ve zor yılın ardından mesleğe ilk adımı atacağınız bugün, hem bir hocanız hem de İzmir Tabip Odası Başkanı olarak sizlere seslenmek benim için ayrı bir onurdur.

Hekimlik mesleği insan yaşamını ve esenliğini temel alan dünyanın en eski ve onurlu mesleklerinden biridir. Bu altı yılda pek çok bilgi ve beceri ile donanmış olarak mezun oluyorsunuz. Biliyorsunuz bilgi çağındayız, öğrendiğimiz bilgiler hızla değişiyor. Mesleki yetkinliğinizi mezuniyetten sonra da geliştireceğinize, vicdanınızla ve iyi hekimlik ilkelerine bağlı kalarak çalışacağınıza inanıyorum.

Ülkemizde 2002 yılında 44 olan tıp fakültesi sayısı bugün 111 olmuştur. Bu fakültelerin 75'i devlet 36'sı vakıf üniversitelerinde bulunmaktadır. 1 milyon nüfus başına düşen tıp fakültesi sayısı, Avrupa ve Kuzey Amerika'daki sayıların iki misline yakındır. Tıp öğrencisi sayılarında da, tıp fakültelerinin alt yapı olanaklarını zorlayan büyük artışlar görülmüştür. Bu tıp fakültelerinde 75 bin öğrenci bulunmakta, 13 bin öğretim üyesi görev yapmaktadır. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı 5.8'dir. Öğrenci sayıları ve eğitim-hizmet dengesi üzerinden akademik kadrolar oluşturulmadan, eğitim ve araştırma için yeterli alt yapı olanakları sağlanmadan, eğitim-öğretim programları ve araştırma faaliyetleri planlanmadan çok sayıda tıp fakültesi açılarak tıp ve uzmanlık eğitiminin niteliği düşürülmektedir.

Üniversite hastaneleri bugün finansal bir kriz içindedir. Diğer sağlık kuruluşlarında tanı, tedavi ve izlemi yapılamayan zor vakalara tedavi hizmetini sunan üniversite hastaneleri, giderek artan borç yükü altında çöküşe doğru sürüklenmiştir. Bu çöküşün nedenlerine baktığımızda ilk dikkati çeken nokta, üniversite hastanelerinin sağlık harcamalarının büyük bir kısmının; personel harcamaları, işletme giderleri, yatırım, bakım, onarım ve araştırma giderlerinin tıp fakültelerinin döner sermayesinden ödenmesi, devlet bütçesinden desteğin sağlanmamasıdır.

SUT fiyatları 11 yıldır güncellenmemekte; üniversite hastanelerine, SGK'dan, sağlık hizmeti üretme maliyetlerinin çok altındaki değerlerde geri ödeme yapılmaktadır. Tıp fakültelerinin mal ve hizmet tedarikçilerine borç yüklerinin giderek artması, ilaç ve malzeme alımlarını güçleştirmekte; bu da yüksek maliyetlerle alım yapılmasına ya da alım yapılamamasına neden olmaktadır. Sonuçta, üniversite hastanelerinde tümüyle SGK geri ödemelerine bağlı olan döner sermaye gelirleri, giderlerin çok altında kaldığı için, bu hastanelerin borç yükünden kurtulmaları mümkün olamamakta ve borçlanma miktarı giderek artmaktadır.

Döner sermayesi iflas eden üniversite hastaneleri Birlikte Kullanım ve İşbirliği Protokolleri ile Sağlık Bakanlığı'na bağlanmak istenmektedir. Tıp fakülteleri, hastaneleriyle birlikte, işletme değil; bilim üreten, öğrencilerini geleceğe en iyi şekilde hazırlayan, nitelikli sağlık hizmeti ile eğitimin iç içe verildiği kurumlar olmalıdır.

Son 15 yıldır uygulanan Sağlıkta Dönüşüm Programı (SDP), sorun çözme iddiası ve çeşitli vaatlerle getirilmesine karşın sağlık ortamında pek çok yeni soruna yol açmıştır. Performansa dayalı ek ödeme sistemi, hastaya ayrılan süreyi azaltmış, yapılan işlem sayısı, nitelikli sağlık hizmetinin önüne geçmiştir. Genel Sağlık Sigortası (GSS) primlerini ödeyemediği için yaklaşık 5 milyon kişi kamusal sağlık hizmetlerinden yararlanamamaktadır. Aylık olarak ödenen GSS primi dışında, hastaneye başvurulduğunda, muayene katılım bedeli, ilaç katılım bedeli, tıbbi malzeme katılım payı gibi 14 ayrı kalemde katkı payı ödenmektedir. Yine SDP'nin bir parçası olan aile hekimliği sistemi, bireysel ve toplumsal sağlık hizmetini birbirinden ayırarak birinci basamak sağlık hizmetlerini parçalı hale getirmiştir. Aile hekimine kayıtlı nüfusa dayalı sağlık hizmetinin verildiği bu sistemde, hekimlere sözleşmeli ve güvencesiz çalışma biçimi dayatılmaktadır.

Bizler herkese eşit, ulaşılabilir, ücretsiz, nitelikli sağlık hizmetini savunuyoruz. Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastanelerinde performans sistemi ve döner sermaye bütçesi kaldırılarak, merkezi yönetim bütçesi esas alınmalı, birinci basamakta sevk zinciri getirilmelidir.

Türkiye'de sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, sağlık alanındaki en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. Uygulanan sağlık politikaları, sağlık çalışanlarının değersizleştirilmesi ve hedef gösterilmesi şiddetin altında yatan en önemli nedenlerdir. Uygulanmakta olan sağlık politikalarını ele almadan, sağlıkta şiddetin çözümüne yönelik geçerli bir yaklaşım ortaya konamayacağını biliyoruz. Sadece geçtiğimiz hafta İzmir'de beş sağlıkta şiddet olayı gerçekleşti. Şiddete uğrayan bütün meslektaşlarımıza burada tekrar geçmiş olsun dileklerimizi iletiyor, kamu otoritesine, yasa yapıcılara, hastane yöneticilerine, sağlık çalışanlarını her türlü şiddetten koruma görevlerini bir kez daha hatırlatıyor, Türk Tabipleri Birliği'nin hazırladığı Sağlıkta Şiddet Yasa Tasarısı'nın bir an önce yasalaşmasını istiyoruz.

Son iki yılda OHAL gerekçe gösterilerek, herhangi bir somut suçlama yöneltilmeksizin, bir gecede çıkarılan kanun hükmünde kararnameler (KHK) ile aralarında 3000'den fazla hekimin de bulunduğu pek çok kamu çalışanı görevlerinden ihraç edilmiştir. Demokratik ilkelere ve hukuka bağlı bir ülkede yaşamak hepimizin hakkıdır. OHAL kaldırılmalı, KHK'lar iptal edilmeli, hukuksuz bir şekilde ihraç edilen hekimler görevlerine iade edilmelidir.

Mecburi hizmet yapmak üzere sağlık kuruluşlarına ataması yapılan çok sayıda hekim, haklarında yapılan güvenlik soruşturmaları tamamlanmadığı gerekçesiyle aylarca göreve başlatılmamakta, güvenlik soruşturması olumsuz gelenlerin de hekimlik yapmaları engellenmektedir. Hukuksal bir dayanağı olmayan güvenlik soruşturmaları kaldırılmalı, genç meslektaşlarımız görevlerine başlatılmalıdır.

Geleneksel, alternatif ve tamamlayıcı sağlık uygulamaları, büyüyen ve kar getiren bir pazar olarak sağlık sisteminin bir parçası haline getirilmiştir. Modern tıp uygulamalarına erişemeyenlere "umut tacirliği" yapılarak alternatif yaratılmak istenmektedir. Türk Tabipleri Birliği ve İzmir Tabip Odası olarak etkinliği ve güvenilirliği belirlenmemiş, yarar zarar değerlendirmesi yapılmamış, bilimselliği kanıtlanmamış, toplum sağlığını tehlikeye atan, tüm bilim dışı uygulamaların karşısında olmayı, bilimsel ve çağdaş tıp yöntemlerine dayalı hizmet sunumunu tavizsiz olarak savunmayı sürdüreceğiz.

Modern tıbbın konularının dini kavram ve uygulamalarla sorgulandığı, helal kan ve helal ilacın, organ ve doku naklinin dine uygunluğunun tartışıldığı, aşı karşıtı söylemlerin arttığı, hastanelerde psikolog yerine manevi rehberlik adı altında imamların çalıştırıldığı bir dönemde laikliği savunmayı temel bir görev olarak görüyoruz.

Sevgili öğrenciler, ülkemizde hekimlik mesleğini uygularken karşılaştığımız sorunlar her geçen gün artıyor. Buna karşın yılmıyoruz! Sizlere aklın ve bilimin ışığında, mesleki etik değerler ve iyi hekimlik ilkelerinden ayrılmadan, insandan ve yaşamdan yana olarak uygulayacağınız mesleğinizde başarılar diliyorum. Bizler karşılaştığınız her sorunda yanınızda olacağız.

Sevgi ve saygılarımla

Prof. Dr. Funda Barlık Obuz

İzmir Tabip Odası Başkanı